Duyular dışı algıya (DDA) geçmeden önce duyularımızla olan algıyı öncelikle bir hatırlamamız gerekir. Bildiğiniz üzere beş duyumuz var. Bunlar görme-işitme-koklama-tat ve dokunma. Anaokulunda öğretilen BEŞ duyumuz, değişik bakış açılarına göre 5'den 10-21 ve en fazla 33 duyuya kadar çoğaltılabilir. Örneğin, görmeyi sadece ışık olarak ele alabileceğiniz gibi, ışık-renk olarak iki kısma ayrılabilir, ya da daha da ileri gidip ışık görme ve temel üç renk görme (kırmızı-yeşil-mavi) olarak 4'e çoğaltılabilir. Son yıllarda hayvanlarda manyetik alan duyumu da tespit edildi ve ona da 6. duyu dendi. Günlük yaşamda kullandığımız beş duyumuz, hem mekânla yani uzaklıkla hem de zamanla sınırlanır. Mekânla-uzaklıkla ya da uzayla derken şunu kastediyorum. Yani, belli bir mesafenin uzağındaki bir şeyi göremezsiniz, belli bir mesafeden uzakta bir sesi işitemezsiniz. Bir şeyin tat duyumunu almanız için, onun dilinize değmesi yani sıfır mesafede olması gerekir. Aynı zamanda, zamanla da sınırlıdır beş duyumuz. Bütün günlük duyularımız, şu an içinde işler. Yani bu şu demektir. Gelecekten bir görüntü göremezsiniz, gördüğünüz şu ana aittir. Gelecekten bir ses işitemezsiniz. İşittiğiniz şu ana aittir. Yani beş duyumuz, hem mekânla sınırlıdır hem de zamanla sınırlanmış, hapsedilmiştir. Evrende acaba bu duyularla mı sınırlıyız? Bunların dışında, var olan sıradan duyularımızın dışında, onların sınırlamalarına tabi olmayan başka duyularımız olamaz mı?

DDA derken ise bu zaman-mekân sınırlaması olmayan uzak mekânlardan ve zaman sınırlaması olmadan gelecekten bilgi edinmektir. Ne demektir DDA? Bilinen duyu organlarını kullanmadan; muhakeme, sonuç çıkarma ve tahmin yapmadan, zaman ve mekanın dışından bilgi edinmektir. Bizim kültürümüzde bu algının bazı özelliklerine başka isimlerde veriliyor. Malum olma, Irfan-ı Evvel, Hissi kablel vuku, Sezgi, İçe doğma, Öngörü deniyor.
Buna 7. Duyu da deniyor artık. Zamanda algılamaya öngörü ya da önsezi, mekânda algılamaya ise uzaktangörü veya olayı algılamaya da durugörü deniyor.

Toplumdan her kesimden insan DDA konusunda belli oranlarda inanır. Kadınlar erkeklerden, sosyal bilimciler psikologlardan, Katolikler Protestan ve Yahudilerden çok oranda DDA varlığına inanır.

İlk kez bunu sanırım ülkemizde bir sinir bilimi kongresinde sundunuz?

Evet, ilk kez parapsikolojinin konusu olan duyular dışı algıyı zamanda ve mekânda algılama olarak ülkemizde yapılan bir uluslararası sinirbilimi kongrede geçen ay anlattım. Tamamen bilimsel verilerden yola çıkarak ve de telepati, durugörü, falcılık, medyumluk kelimelerini kullanamadan anlattım. Genelde bu tür kongrelerde bu konulara yer verilmez ama bu bir ilk ve sanırım arkası gelecektir.

Gazete, TV ve magazin haberlerinde, söylencelerde sıklıkla duyular dışı algılama, önceden bilmenin öykülerine rastlarız. Hatta bunların bazen bizim başımıza geldiğini düşünürüz. Acaba bilimin yöntemlerini kullanarak, duyular dışı algılama veya beş duyu dışında algılamanın olabileceği konusunda bilimsel kanıtlar var mıdır?

Kayıtlara bakıldığında 1880 başlarından bu yana görüş mesafesinin engellendiği ve görüş mesafesi dışında saklanan şeyleri görme konusundan yüzlerce çalışma yapılmıştır. Bunların bir kısmı amatör, bir kısmı askeri ve bir kısmı da tam olarak bilimin yöntemleri içinde yapılmış çalışmalardır. Nasıl yapılıyor bu çalışmalar? Kişinin bilmediği bir nesne veya bir çizim görüş mesafesi dışında bir zarfta veya kutuda saklanıyor ve bunu algılaması, çizilmesi veya tanımlaması isteniyor.

Bir çok çalışma olmasına karşın *bilimsel* metodoloji kullanılarak yapılan çalışmanın ilk örneği, 1974'de *Nature* dergisinde yayınlanmıştır. Çalışmayı iki SIRADAN OLMAYAN fizikçi Russell Targ ve Harold E. Puthoff yapmıştır.
Stanford üniversitesinden, fizikte dönemin önemli kişileri… CIA ve Amerikan Ulusal Savunma Bakanlığı desteği ile daha sonraki 23 yılda, 25 milyon dolarlık araştırmanın yöneticiliğini yaptılar.

Gelelim zamanda algı konusuna. Soru şudur, insanlar bir olayı önceden sezebilir veya bilebilirler mi?

Literatürde iki şekilde önceden bilme ya da zamanda algı şekli vardır. Önsezi ve Öngörü gibi iki farklı algı şekli var. Fark şudur. Öngörüde, kişi olacak olayın tam ve bilişsel olarak ayırdındadır ve farkındadır. Ne olacağını az çok hisseder. Önsezide ise kişide bir huzursuzluk, nedenini kendinin de bilmediği belli davranışlara yönelme ortaya çıkabilir. Örneğin, evde eşine bir şey

olacak ise eve gitme ihtiyacı gibi. Ne olacağı konusunda mantıksal bir fikri yoktur ama bir şeyin huzursuzluğunu hisseder. Günlük yaşamda bu tür KÖTÜ olayların önceden hissedildiğine dair yaygın anlatılan öyküler vardır. Belki başınıza da gelmiştir.

Ancak günlük yaşamdaki öyküler bilimsel olarak incelenmiş midir? Nasıl incelenmiştir?

Bu konuda en dikkate değer çalışma 1997 yılında yapılmıştır. Bu çalışmanın yöntemine göre, sıradan bir denek, bilgisayar ekranı karşısına oturtulur ve hazır olduğunda, 6 saniyelik bir siyah ekran görüntüsü ardından, daha önceden gruplanmış SAKİN ve DUYUSAL UYARICI resimlerin grubundan, tamamen rastlantısal olarak birini seçer ve deneğe 3 saniye gösterir. Ardından resim ekrandan kaybolur ve 10 saniye siyah ekran gösterilir. Denek deneye başladığı anda, yani resim gösterilmeden 6 saniye önce + resim gösterildiği anda ve sonrasında 10 saniyelik sürede SEMPATİK DERİ YANITLARI ölçülür. Sonuçta, tekrarlı rastlantısal göstermeler ardından, SAKİN ve DUYGUSAL resimlere verilen sempatik deri yanıtları üst üste konarak ortalama bir değer elde edilir.

Bu basit deneyden çıkan sonuç çok hayret vericidir. Sıradan insanlar, duygusal resimleri (erotik, otopsi, şiddet içeren) daha görmeden, yaklaşım 6 msan önceden daha yüksek genlikli bir sempatik yanıt oluşturuyorlar ve bu 2-3 saniye önce çok daha belirgin hale geliyor. Oysa sakin (manzara, doğa, mutlu insanlar) resimlerde benzer yanıt yok. Beklendiği üzere duygusal olarak uyarıcı resimler, resmi gördükten sonra daha yüksek genlikli bir yanıt oluşturuyorlar. Bu araştırmalardan çıkan sonuçlar daha sonra işlevsel beyin MR denilen yöntemlerle de doğrulanmıştır.

Önceden bilme konusunda en son çalışma geçen yıl yani 2011 tarihlidir ve Psikolog Dary Bem tarafından 1400 öğrencide yapmış ve buna göre insanlarda önsezi, öngörü yetenekleri sınırlı da olsa vardır. Yani, normal yollardan önceden bilinemeyecek bir gelecek olayına ilişkin bilgidir. Bilginin zamanda gelecekten şimdiye akması durumudur! Bilgi, şimdi'deki bilicinin beyninde önceden bilme olayına neden olur. Henüz hiç var olmayan gelecekteki olayların, şimdiki duruma etki etmeleri akla terstir. Diğer bir ifadesi şudur; Bir insanın «gelecekteki» deneyimi sinir sisteminin *şu andaki* durumunu etkileyebilmektedir. Ya da sıradan insanlar bile gelecekteki, duygusal yükü yüksek ve olumsuz olayları 2-3 san önceden sezebilmektedirler.

Beyinler arası bilgi aktarımı, bir düzeye kadar iletişim olabilir mi? Bu konuda hepinizin de duyduğu birçok anlatılan vaka örnekleri var: örneğin diğer ikizin kaza geçirdiği, bir tehlike yaşadığı, ağrısını hissetme şeklinde… Kişisel vaka örnekleri dışında bir diğerini hissetmenin bilimsel kanıtları var mı?

Konuyla ilgili 1937'den bu yana yapılan çalışmaları görüyorsunuz. Bu çalışmaların çoğunluğunda, tek yumurta ve çift yumurta ikizleri arası beyinden beyine bilgi aktarımının kanıtları elde edilmiştir. Elbette her ikizde elde edilememiştir ama bazılarında açık ve bariz elde edilmiştir.

İkiz olmayan kişiler arası da bağlantılı beyin araştırılmıştır, hatta araştırmaların sayısı ikizlerden daha çoktur. Onların çoğunun da sonucu pozitiftir. Bu konuda yapılmış, bir beynin diğer beyni etkileyebileceği konusunda, birçok çalışma var. Bunlar EEG dediğimiz beyin elektriği kaydı ve işlevsel beyin MR çalışması. Bu çalışmaların mantığı ve yöntemi hep aynıdır. Bir GÖNDERİCİ denilen kişi vardır. Bu gönderici bir odaya alınır. Göndericiye bir uyaran verilince beyin dalgalarında değişiklik oluşur ya da genelde görsel uyarılmış bir potansiyel oluşturulur göndericide. Bir de göndericinin tanıdığı ve genelde empatik-sempatik ilişki içinde olduğu ALICI vardır. Her ikisinin beyin dalgaları, ON - GÖNDERİCİYE uyaran verilince, OFF-GÖNDERİCİYE uyaran verilmediği dönemlerde, GÖNDERİCİ-ALICI beyin dalgaları yani EEG'si eş zamanlı kaydedilir. Aradaki mesafe 50 cm'den 15 metreye kadar değişmektedir çalışmalarda.

Bu EEG çalışmalarının ilki 1965 yılında yayınlandı. Tek sayfalık makalede 15 çift ikizin 2'sinde birinin gözünün kapanması, diğerinde de alfa ritmini ortaya çıkardı. Aradan geçen yıllar içerisinde metodolojisi daha sağlam ve dijital kayıt sistemlerinin gelişimi ile daha güvenilir çalışmalar yapıldı. İkinci önemli çalışma 1974 yılında iki fizikçi tarafından yapıldı ve *Nature* dergi sinde yayınlandı. Fikir gayet basitti. Normal kişilerde beynin belli bir yerinde alfa ritmi hakimdir. Eğer flaş uyaran verirseniz kişiye bu alfa bloku oluşur. Yani genliği düşer ve frekansı değişir. GÖNDERİCİ birisine flaş verilince blok olur ve ALICISINDA benzer bir etkilenme oluşabilir mi? Sonuç şudur: hiçbir uyarana maruz kalmayan alıcı denen kişide de beyinde flaş görmediği halde alfa bloku olmaktadır. Yani empatik-sempatik kişiler arasında beyinler bir birine bir şekilde bağlanmaktadır. Kişi bunu fark etmese de bağlanmaktadır.

Askeri çalışmalarda var sanırım bu konuda. Elde edilen pozitif sonuçlar var mı? Askerler neden ilgilenmiş bu konu ile?

İstihbaratın değişik şekilleri var: sahada istihbarat, elektronik istihbarat ve psişik istihbarat şeklinde olabilir. 1955 yılında halka açılan CIA raporları ile CIA'nın duyu dışı algılamaya veya uzaktan görüye olan ilgili açık olarak anlaşıldı. Psişik casusluk üzerine 22 yıl süre ile resmi olarak çalışılmıştı. Ön çalışmalar 1972 yılında başlamıştı. 1977-1995'de en aktif dönem olarak çalıştılar. CIA, sürekli olarak bu konuda yeterli bilgi olmadığını iddia ederek, psişik araştırmaları önemsiz göstermiştir. Fakat gizli olarak 16 yıl süresinde bu konuda 20 milyon dolardan fazla harcama yapmış ve 80 bin sayfalık bir arşiv oluşturmuştur.

1995 yılında, geçmiş yılların çalışmalarını değerlendirmek için bir istatistikçi ve bir psikolog görevlendirildi. Rapor açıklandığında şu sonuçlara ulaşıldığı tespit edildi: Psişik istihbaratta tesadüfün ilerisinde bir sonuç vardır, ancak laboratuvarda gerçekleştirilen istihbarat için geçerli şartlar, istihbarat toplama için geçerli değildir. Çünkü teknoloji değişti, uydular arttı, elektronik istihbarat ön plana geçti. Ancak biliyoruz ki, Muammer Kaddafiyi aramak için BLUE-BIRD, Manuel Noriega için ise 1983 yılında LAND-BROKER projesini başlattılar. Bu projede, Norieganın evi psişik istihbaratla tam olarak tariflenebilmiştir. Bunun yanında yakın zamanda Saddam Hüseyi'in yerini aramada da kullanıldı bu yöntem. 3 Kasım 2003 tarihine kadar 47 psişik istihbarat kaydı yapmışlar ve Saddam yakalanan kadar dosyalarda, noter tasdiki ile saklanmış veriler. CIA'den de bazı görevliler konuyu ilgi ile takip etmişler. Bütün psişik bilgiler başarılı olmamasına karşın, başarılı olanlar dikkat çekicidir. Bu öngörüler içinde Tikrit'te bir nehre yakın ve kötü bir yolun yakınında olduğunu tespit etmişler. Kendisinin nasıl göründüğü konusunda ise "evsiz, kirli saçlı, siyah elbise giymiş, yanında da bir miktar para olduğunu" belgelenmişler. Aynı zamanda, yanında da "2-3 koruması olduğunu", "silahlı olduğunu ama direnmeyeceğini" önceden yazmışlar. Bütün bu öngörüler, yakalandığı zaman açık olarak ortaya çıktı. Ama bütün herkes aynı kesinlikte gördü mü? Hayır. Ama içlerinden bazılarının bile görmesi bu konu üzerinde durulmasını gerektirecek değerdedir.

Üstte Saddam Hüseyin'ın yerinin psişik istihbaratçılarca aylar önceden çizimi, altta yakalandığı mekanın fotoğrafı.

Yani demek istediğiniz zihin-bilinç bir şekilde et beynimizden çıkıp, kafatasını geçip dış dünyaya

ulaşabiliyor.

Bütün kanıtları gördükten sonra elimizdeki bilgiler şunlara İNANMAMIZI gerektiriyor: Belli şartlar altında ZİHİN kafatası dışına uzanır! Hatta evrenin uçlarına, zaman ve mekân sınırı tanımadan uzanır.

Sonuçta tüm algılar duyular dışı veya duyular kaynaklı olsun beyinde gerçekleşiyordur. Beyinde bu algı sırasında neler oluyor?

Şu ana kadar beyinde bilinen bir alıcısı yok. Gözümüzle görürüz, görme beyin kabuğumuzla bunu anlamlandırırız. Ancak duyular dışı algı söz konusu olduğundan bu türden ir net bilgimiz yok. Bildiğimiz, eldeki bilimsel verilerden öğrendiğimiz, bu algı sırasında beynin sağ yarıküresinin devreye girdiği ve sağ ayrı küresinin buna aracılık ettiği. Beynin sağ tarafında yavaş beyin dalgalarının bu algı sırasında belirdiğini biliyoruz. Yani kişide bir çeşit, uyanıklıkta rüya gibi bir durumun ortaya çıktığını biliyoruz. Gelecekte belki de bulacağımız beynin derinliklerinde veya bütününde olan bir alıcıdır.

Sizin çabalarınız ne yönde? Bir internet ortamında grubunuz var sanırım.

Ülkemizde bu konuda yetenekli kişileri bir araya toplamak için “evrenindili.com” adlı bir web alanı oluşturduk. Burada gelecekle ilgili öngörüleri görenler yazıyorlar. Şu ana kadar birçok önceden bilmeye şahit olduk. Bunlar arasında İbrahim Tatlıses’e saldırıdan tutun da Japonya’daki büyük depreme kadar birçok hedefi 11-12’den vuran önceden bilmeler var. Aklıma gelenler İtalya’daki Concordia yolcu gemisi kazası, Defne Joy Foster'ın ölümü, Cem Garipoğlu’nun yakalanacağı tarih… Bunun yanında birçok tren, uçak kazası ve terör olayları. Özellikle terör olayları sık kayıtlı bizde ama nerede, ne zaman nasıl olacağı sorularına iyi yanıtlarımız yok henüz

Ülkemizde neler yapılıyor?

Ülkemizde konu ile ilgili çalışmalar bireysel yönde daha çok. Ancak, bu kişileri bir araya getirip, kurumsal bir çatı altında araştırmak gerekir. Onların yeteneklerinden yararlanmak gerekir. Ülkemizde her ilden 100 kişi bize üye olsa psişik erken uyarı sistemi kurabiliriz. Depremleri, terör olaylarını önceden kestirebiliriz. Kurumsal olarak MTIA ve BİL-YAY geçmişte bu konulara çok yoğun uğraşmış. Parapsikolojinin durugörü, uzaktangörü ve telepati çalışmalarına da ağrılık vereceğini umuyorum gelecekte. Gelecek yıllarda da bu konuda bir atılıma gireceğini umuyorum.

Diğer yandan bu konuda, yani psişik istihbarat ve psişik erken uyarı sitemi konusunda ülkemizde ne sivil ne de resmi makamlarca bir destek ve araştırma desteği yok. Polisin bu konuda çok kazancı olabilir. Özellikle kayıplar, katiller konusunda ama konuyu anlayan kişilerle yüz yüze bilgilerin tartışılması lazım. Yoksa bu tür bilgilere cinci, falcı, medyum bacı muamelesi yapıyorlar…

Peki bunu bugünkü fizik bilimi nasıl açıklar? Olmayan olayı önceden bilmeyi veya gelecekte yaşayacağınız bir olayın, şimdiki sinir sisteminizi etkilemesini. Ya da duyularınızdan mekânsal olarak uzakta olan bir yerdeki olayı-durumu nasıl algılayabilir insan. Fizik buna ne der?

Fizik daha doğrusu bilimin kraliçesi kuantum fiziği bu konuda da çok bir şey söyleyemiyor. Fizikte zaten olmamış bir olayı önceden bilmek bir anomali yani normal dışı durumdur. Fizik yaslarına, nedensellik ilkesine aykırıdır. Diğer yanda fizikte gelecek diye bir şey yoktur. Bütün fizik denklemleri şimdiki zamanda geçerlidir. Diğer yandan göremediğin, işitemediğin uzak mesafelerden zihinsel yolla bilgi edinme konusunda da elimizdeki fiziğin söyleyebildiği çok bir şey yok. Ama ne var ki bu önceden bilme vakaları bir gerçektir ve fiziğin de buna yanıtı şimdilik yok. Gelecekte yeni bir fizikten ancak umudumuz olabilir. Ben bu olayın pragmatik yani yararını düşünüyorum, bundan nasıl yararlanabiliriz. Altındaki mekanizmayı uzun süre bilemeyeceğiz çünkü. *İleride büyük İstanbul depremi olacak ise çok önceden bizim bundan psişik yolla haberimiz olacağını düşünüyorum. Bu konuda şüphem yok açıkçası. Sadece biraz daha yetenekli birkaç yüz kişiyle bu olacaktır.*